

Citation style

Hlaváček, Ivan: review of: Caspar Ehlers / Helmut Flachenecker / Bernd Päffgen / Rudolf Schieffer / Katharina Kemmer (eds.), Die deutschen Königspfalzen. 5: Bayern, Teilbd. 3: Bayerisch Schwaben, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2016, in: Český časopis historický, 2017, 3, p. 845-846, DOI: 10.15463/rec.864841469

First published: Český časopis historický, 2017, 3

český časopis historický

copyright

This article may be downloaded and/or used within the private copying exemption. Any further use without permission of the rights owner shall be subject to legal licences (§§ 44a-63a UrhG / German Copyright Act).

táře často rozsahem přerůstají – při veškeré úspornosti vyjadřování – do samostatných analytických studií. Tak hned u prvního čísla pro klauzu kláštera v Poitiers to jsou plné dvě a půl strany petitu (115 řádek), i když to je nepochybně jeden z extrémů. Neznamená to ovšem, že bylo vždy řečeno poslední slovo, i když ve většině případů to bude platit.

Rejstříkový svazek dává uživateli do rukou spolehlivý klíč ve formě několika rejstříků: podstatné jsou rejstřík osobní a rejstřík místní a společný rejstřík/glosář slov a věcí, který zejména ve své části jednotlivých pojmů zůstává při uměření. Seznamy příjemců, archivního uložení, více než stostránkový seznam edic a literatury, konkordance se staršími edicemi a odkazy k citovaným listinám starších vydavatelů dílo zakončují. Knihu definitivně uzavírá šestistránkový soupis addend a oprav, ukazující, že sice žádné lidské dílo není bez kazu, ale ještě spíše naznačující, že těch poklesků bylo věru minimálně. Více snad není třeba k chvále uvedené edice připojovat.

Ivan Hlaváček

Die deutschen Königspfalzen

Band 5 – Bayern, hg. von Caspar Ehlers, Helmut Flachenecker, Bernd Päffgen und Rudolf Schieffer

Teilband 3 – Bayerisch Schwaben, redaktionelle Mitarbeit Katharina Kemmer Göttingen, Vandenhoeck – Ruprecht 2016, XXXVIII + 286 s. + 20 mapek v textu a jedna volně ložená ve vnitřní straně obálky, ISBN 978-3-525-36523-6.

Zprávu je třeba začít citátem z přebalu, kde se z jedné recenze zmiňuje asi tolik, že toto repertorium patří k nejdůležitějším pro-

jektům dlouhého trvání (Langlaufprojekt) německé medievistiky. To je třeba podtrhnout, protože normální medievistický smrtelník už nabyl dojmu, že dílo skončilo se svým původním vydavatelem (Max-Planck-Institut für Geschichte) před více než deseti lety. Ale naštěstí tomu tak není, protože garanci za toto repertorium s určitým odstupem převzal jiný institut Společnosti Maxe Plancka, totiž frankfurtský ústav pro evropské právní dějiny (Max-Planck-Institut für europäische Rechtsgeschichte). Protože se domnívám, že předchozím svazkům díla nebyla věnována naší medievistikou pozornost, nebude na škodu provést nejdříve malou rekapitulaci:

Repertorium bylo vydáváno sešitově podle jednotlivých spolkových zemí. Počínaje rokem 1983 byly po víceleté přípravě postupně otvírány svazky: Hessensko (1), Durynsko (2), Bádensko-Württembersko (3) a Dolní Sasko (4). Nejnověji k tomu přistoupilo Bavorsko, ale s tím rozdílem, že se ustoupilo od sešitové formy a vyšel kompletní první svazek ze tří plánovaných, který obsáhl bavorské Švábsko. Kdy vyjdou oba zbývající bavorské, Čechám bližší svazky, editoři neuvádějí, i když o tématu se pracuje. O významu srovnávacího studia míst, v nichž se dosvědčeně zdržoval ambulantní – putující – římský panovník v období před rokem 1250, není pochyb. Zejména pak uvědomíme-li si strukturu díla, které se snaží postihnout všechny důležitéjší aspekty tohoto fenoménu. Jde o promyšlenou strukturu, v níž jsou podle jednotného schématu pečlivě registrovány a interpretovány i důležité obecné údaje, které výrazně přesahují vlastní užší funkci díla. V první, podstatné, řadě jde o postižení takových míst, kde je zachytitelná vlastní královská falc, královský dvůr nebo jiné říši bezprostředně patřící území.

Do druhé řady jsou pak vřazeny takové lokality, které uvádějí, že se v nich panovník sice objevil, často i dlouhodobě, ale jejichž bezprostřední vztah k němu či k říši (existence falce apod.) není jinak doložen.

Schéma samo je koncipováno velmi široce a nadto je ještě uvnitř jednotlivých hesel dále strukturováno. Uvedu jenom hlavní kapitoly: Jméno lokality; Historicko-geografický popis; Sídelní historie falce a jejího zázemí; Topografie včetně archeologického rozboru; Vztah falce a království (počínaje evidencí panovníkových pobytů přes jejich detailní charakteristiku, která má celkem devět sledovaných detailních souvislostí); Hospodářské zázemí a význam; Pozdější osudy; Význam falce v jednotlivých epochách a posléze rozsáhlá bibliografie textového, ale i kartografického a obrazového materiálu. Není tu místo k důkladné analýze, kdy by byly vzaty v úvahu i předchozí svazky a tak je třeba jen konstatovat, že v anotovaném svazku je evidováno celkem osm lokalit, při čemž někdy dochází v důsledku příslušného materiálu k jistému paradoxu, že totiž místo pobytu, kde falec či jiná říšská držba není dosvědčena, ale panovník ano, může přesáhnout svým významem lokalitu, kde byl panovník „doma“. V důsledku toho pak rozsah zpracování takového místa může podstatně převýšit ono, kde falec či dvůr dosvědčeny jsou, leč panovník v nich není písemně doložen. V prezentovaném svazku to zřetelně dokládá Augsburg, tedy držba církevní, kterému je na základě rozsáhlého materiálu věnováno 164 stran, zatím co např. Mering, kde je dosvědčen říšský dvůr (*predium*) má necelých deset stran včetně mapek. Už při pohledu na obsah vidíme, že lokality typu A a typu B jsou v rovnováze, takže vlastně název celého projektu nezcela odpovídá

skutečnosti, protože původní zadání značně přesahuje. Že to není na škodu, je mimo pochybnost. Kniha je vedle detailních bibliografií u jednotlivých lokalit pocho-pitelně vybavena i celkovou. Samozřejmě nechybí ani příslušný rejstřík.

Ivan Hlaváček

Lenka BLECHOVÁ – Eva
DOLEŽALOVÁ – Martin MUSÍLEK –
Daniel POLAKOVIČ – Tomáš VISI –
Jana ZACHOVÁ

***Prameny k dějinám Židů v Čechách
a na Moravě ve středověku: Od počátků
do roku 1347***

(= Archiv český, díl XLI)
Praha, Filosofia 2015, 307 s.,
ISBN 978-80-7286-248-1.

Edice, vydaná týmem pracovníků Centra mediévistických studií Akademie věd ČR, vznikla v návaznosti na trevírský projekt Corpus der Quellen zur Geschichte der Juden im spätmittelalterlichen Reich (1273–1519). V návaznosti na poměrně bohatou starší literaturu podává edice systematicky zpracovaný soubor zpráv a zmínek o židech v Čechách a na Moravě (autoři v úvodu s. IX hovoří o „území České republiky, což by ale bylo o „Rakouské Slezsko“ více), a to pro období od nejstarších zmínek o židovské komunitě, dochovaných z 10. století, až do korunovace Karla IV. českým králem roku 1347. Základ edice tvoří pramenné doklady diplomatického charakteru, tj. listiny a jejich opisy, dále informace, obsažené v právních pramenech, formulářových sbírkách či inkvisičních protokolech sledované doby. Za vyzdvižení stojí soubor dosud neznámých nebo přinejmenším edičně dosud nezpřístupněných zpráv, vypsanych